

Forslag til forespørgselsdebat om mulighederne for samt fordele og ulemper ved overdragelse af sundhedsområdet til Staten.

(Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justitsområdet)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justitsområdet)

Naalakkersuisut takker for forslaget til forespørgselsdebat om mulighederne for, samt fordele og ulemper ved overdragelse af sundhedsområdet til Staten.

Er det muligt at overdrage sundhedsområdet til Staten?

Svaret til dette spørgsmål er, at Lov om Grønlands Selvstyre (Selvstyreloven) kun regulerer de forhold, hvor Grønlands Selvstyre hjemtager sagsområder fra Danmark. Muligheden for, at overføre hjemtagne sagsområder tilbage til Danmark, er ikke reguleret i Selvstyreloven. Skulle man ønske dette, må man indlede forhandlinger med Danmark om det. Og dette ville også kræve, at Danmark er villig til at overtage sagsområdet igen.

Sundhedsvæsenet har mange ansvarsområder og befolkningens forventninger til hvad man skal tilbyde er stigende. Der arbejdes løbende på at indfri disse forventninger og på at tilbyde så brede sundhedsudbud som muligt, inden for de givne økonomiske rammer.

Vi skal huske at selvom at der er plads til forbedringer inden for sundhedsområdet, er der stadigvæk mange tiltag som vi kan være stolte over, fx er spædbarnsdødeligheden faldet markant. Børnesundheden er god og vi lever længere.

Sundhedsvæsenet er fysisk repræsenteret i 74 byer og bygder langs kysten, og det er muligt at komme i kontakt med sundhedsvæsenet på alle tider af døgnet, uanset hvor i landet man befinder sig. Der er gode muligheder for evakuering til behandlingssteder, og der tilbydes specialiseret behandling i Nuuk, Danmark og Island.

Al behandling og medicin er gratis. Det er der ikke mange steder i verden der kan tilbyde, heller ikke i Danmark hvor man selv betaler for sin medicin.

Ulemper ved overdragelse af sundhedsområdet til Danmark kunne derfor være egenbetaling på blandt andet medicin, men blandt andet også for tandlægebehandlinger for voksne.

Det er snart 30 år siden vi hjemtog sundhedsområdet. På tidspunktet for hjemtagelse var sundhedsvæsenet finansieret med ca. 600 mio. kr. årligt. Den årlige finansiering har været kontinuerligt stigende og er nu på 1,5 mia. kr. årligt. Det viser, det store pres der er på sundhedsvæsenet. I de næste mange år vil presset desværre kun være stigende, da flere og flere mennesker vil have behov for hjælp fra sundhedsvæsenet. Primært fordi middellevetiden er stigende, hvilket betyder at der vil blive flere ældre i vores samfund som kommer til at leve ved kroniske sygdomme. Men også fordi at den medicinske udvikling gør, at det bliver muligt at behandle for flere sygdomme end man har kunnet hidtil. Specialiseret behandling af sygdomme er dyrt,

vi kan derfor ikke komme udenom, at udgifterne til sundhedsvæsenet vil stige, sådan som Økonomisk råd også har udtalt. Sundhed er en af grundvilkårene i et velfærdssamfund og er således også et spørgsmål om hvad vi vil prioritere samfundets midler til.

En fordel der ville være ved at overdrage sundhedsområdet tilbage til Danmark, ville være at det grønlandske samfund ikke selv skulle finansiere sundhedsvæsenet. Ulempen ville være at man ville stå uden politisk indflydelse f.eks. i spørgsmålet omkring organiseringen af sundhedsvæsenet. Samarbejdet mellem sundhedssektoren og kommunerne kunne også blive besværliggjort på grund af afstanden mellem de politisk ansvarlige. Ligeledes må forventes en justering i bloktilskuddet fra Staten, ved ikke længere at være ansvarlig for sundhedsområdet.

En anden fordel ved at overdrage sundhedsområdet til Staten ville være at vi ikke længere skulle bekymre os om udfordringerne med rekruttering og fastholdelse af sundhedsfagligt personale. Spørgsmålet er hvilke konsekvenser det ville få på antallet af grønlandsksprogede sundhedsfaglige medarbejdere.

Mangel på læger og sygeplejersker har altid været en udfordring som vi har kæmpet med, også da ansvaret var et dansk anliggende. Problemet er ikke enestående for Grønland men er et problem for hele Norden. For at imødekomme disse udfordringer har man i Danmark nedlagt lokale sygehuse og i stedet satset på øget centralisering.

Ved hjemtagelse af sundhedsområdet fra Danmark, har vi fået overdraget et system som er designet til danske forhold. Vi er kommet til det punkt hvor vi må til at reorganisere vores sundhedsvæsen så det er tilpasset behovet i Grønland som det er i dag, og i forhold til hvad det er realistisk at kunne tilbyde i vores land. Fordelene ved at vi selv er ansvarlige for vores sundhedsvæsen er, at vi kan forme, udvikle og organisere det ud fra de værdier som er vigtige for os som befolkning og samfund. Arbejdet er begyndt.

På nuværende tidspunkt arbejder en arbejdsgruppe med en revidering af sundhedsplanlægningen i sundhedsvæsenet. Formålet er, at skabe et tydeligere og mere hensigtsmæssigt planlægningsgrundlag for opgaveløsningen i sundhedsvæsenet. Arbejdet skal sikre, at ressourcerne anvendes til at skabe mest mulig sundhed for patienterne. Ligeledes banes der vej for at der etableres en sundhedskommission som skal udarbejde anbefalinger til forbedring af sundhedssystemet som helhed.

Med disse bemærkninger ser Naalakkersuisut frem til Inatsisartuts debat.